

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/146/2024
Identifikačné číslo spisu: 8322203072
Dátum vydania rozhodnutia: 24.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8322203072.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkýň 1/ Z. L. Z., narodenej XX.. XXXX, U., X. mája. XXXX/X, 2/ Ing. Q. K., narodenej XX. Y. XXXX, V., B. slobody 2, zastúpených advokátom JUDr. Ľubošom Bajuzíkom, Humenné, Námestie slobody 2, proti žalovaným 1/ Obci Belá nad Cirochou, Belá nad Cirochou, Osloboditeľov 535/33, zastúpenej advokátkou JUDr. Martina Gecákovou, Humenné, Štefániková 18 a 2/ obchodnej spoločnosti Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Košice, Komenského 50, IČO: 36570460, zastúpenej spoločnosťou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Peter Kerecman spoločnosť s ručením obmedzeným, Košice, Rázusova 1, IČO: 36588725, o odstránenie nelegálne zriadenej vetvy obecnej kanalizácie, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 12C/131/2022, o dovolaní žalobkýň proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 12. marca 2024 sp. zn. 5Co/10/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej 2/ priznáva voči žalobkyniam 1/ a 2/ plný nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanej 1/ nepriznáva voči žalobkyniam 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením zo 16. mája 2023 č. k. 12C/131/2022-146 konanie zastavil s tým, že po právoplatnosti uznesenia vec postúpi Okresnému úradu Snina, odboru starostlivosti o životné prostredie, v Snine. Žalovaným 1/ a 2/ vo vzťahu k žalobkyniam 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a žalobkyniam 1/ a 2/ vrátil súdny poplatok 99,50 eura. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 161 ods. 1, § 3, § 4 a § 10 ods. 1 Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 3 ods. 7, § 35 ods. 1 a ods. 2, zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení

zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 442/2002 Z. z.“), a § 26 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 364/2004 Z. z.“).

1.1. Žalobkyne 1/ a 2/ sa domáhali odstránenia nelegálne zriadenej vetvy obecnej kanalizácie, ktorá prechádza cez ich pozemky, a to cez pozemok parc. č. č. XXXX/X, ktorý je zapísaný v katastri nehnuteľností vedenom pre katastrálne územie X. nad S. na liste vlastníctva č. XXXX ako vlastníctvo žalobkyne 2/ a cez pozemky parc. č. XXXX/X a parc. č. XXXX, ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. XXXX ako vlastníctvo žalobkyne 1/ a to medzi bodmi B a C na pripojenom výseku z mapy a uvedenia pozemkov do pôvodného stavu. Súd na návrh žalobkýň uznesením zo 4. apríla 2023 sp. zn. 12C/131/2022-128 podľa ustanovenia § 79 CSP pripustil, aby do konania pristúpila žalovaná 2/. Žalobkyne sa domáhali odstránenia časti verejnej kanalizácie, ktorá bola vybudovaná na odvádzanie splaškových a povrchových vôd v obci X. S. a ktorá je podľa ustanovenia § 3 ods. 7 zákona č. 442/2002 Z. z. vodnou stavbou podľa zákona č. 364/2004 Z. z. Súd prvej inštancie rozhodnutie založil na konštatovaní, že o odstránení časti verejnej kanalizácie, čo považoval za zmenu vodnej stavby v zmysle ustanovenia § 26 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z., má pôsobnosť rozhodovať podľa ustanovenia § 61 písm. c) zákona č. 364/2004 Z. z. špeciálny stavebný úrad vo veciach vodných stavieb (§ 26 ods. 3 tohto zákona). Z uvedeného dôvodu uzavrel, že rozhodovanie vo veci odstránenia verejnej kanalizácie ako zmeny vodnej stavby v zmysle ustanovenia § 26 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z., patrí výlučne orgánu štátnej vodnej správy, a preto konanie vo veci zastavil.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie aj „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne 2/ uznesením z 12. marca 2024 sp. zn. 5Co/10/2024 potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1, 2 CSP) uznesenie súdu prvej inštancie spolu s opravným uznesením z 08. novembra 2023 č. k. 12C/131/2022-188 a žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobkyniam 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že časť existujúcej verejnej kanalizácie, ktorá bola vybudovaná na odvádzanie splaškových a povrchových vôd v obci X. nad S. je verejnoprospešnou stavbou, ktorá je podľa ustanovenia § 3 ods. 7 zákona č. 442/2002 Z. z. vodnou stavbou podľa zákona č. 364/2004 Z. z. Stotožnil sa aj s názorom, že odstránenie časti verejnej kanalizácie je zmenou vodnej stavby v zmysle ustanovenia § 26 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. a podľa ustanovenia § 26 ods. 3 tohto zákona rozhoduje o vodných stavbách orgán štátnej vodnej správy ako stavebný úrad podľa osobitného predpisu (zákon č. 50/1976 Zb.). Za správne považoval aj konštatovanie súdu prvej inštancie, že rozhodnutie o odstránení verejnej kanalizácie, ako zmeny vodnej stavby v zmysle ustanovenia § 26 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z., patrí výlučne do právomoci orgánu štátnej vodnej správy. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobkyne (ďalej aj „dovolateľky“) dovolanie a žiadali rozhodnutia nižších súdov zrušiť a vrátiť vec na nové konanie a rozhodnutie. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Váda zmätočnosti má spočívať v tom, že odvolací súd nezisťoval ich stanovisko a neumožnil im využiť zásadu ústnosti a priamosti v konaní a vysvetliť súdu, prečo je potrebné vec posudzovať podľa ustanovenia § 135c zákona č. 40/1964 Z. z. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len "OZ"). Súdu prvej inštancie vyčítali, že rozhodnutie o zastavení konania s poukazom na ustanovenie § 26 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. extenzívne vyložil tak, že rozhodovanie o odstránení kanalizácie patrí výlučne orgánu štátnej vodnej správy a nepatrí do právomoci súdu. Táto argumentácia by bola akceptovateľná, ak by išlo o riešenie právnych problémov týkajúcich sa uskutočnenia zmien, zrušenia alebo odstránenia vodnej stavby, ktorá bola zriadená legálnym spôsobom. Mali za to, že správne právne posúdenie, podľa ktorej normy, resp. zákona je treba vec riešiť spočíva v tom, že ide o stavbu neoprávnenú, nelegálnu, zriadenú na cudzom pozemku. Za takejto situácie vec spadá do právomoci súdu a je potrebné ju riešiť podľa ustanovenia § 135c OZ. Len v prípade, že by šlo o tzv. nepovolenú stavbu, vtedy by bolo možné posudzovať vec

podľa iného predpisu ako Občianskeho zákonníka. Poukázali na to, že žalovaná 1/ ako stavebník stavby kanalizácie nebola dobromyseľná a hrubým spôsobom porušila svoje povinnosti, pretože stavbu postavila na cudzom pozemku bez toho, aby mala právo ju tam zriadiť. V tejto súvislosti zdôraznili, že neboli účastníkmi stavebného konania, v ktorom by dali žalovanej 1/ súhlas na zriadenie vetvy kanalizácie cez ich pozemky a ani neskôr nedali súhlas na zriadenie vetvy kanalizácie cez pozemok parc. č. 241/2.

3.1. Žalobkyne poukazovali aj na bod 19. rozhodnutia súdu prvej inštancie, v ktorom uvádza, že ustanovenie § 35 ods. 1 zákona č. 440/2002 Z. z. odkazuje na osobitný predpis, ktorým je zákon č. 50/1976 Zb. Stavebný zákon, a teda napovedá, že preložku verejnej kanalizácie treba realizovať v zmysle tohto osobitného predpisu. V prvom rade zákon č. 440/2002 Z. z. nemá ustanovenie § 35, je zákonom, ktorý mení zákon č. 553/2001 Z. z. o zrušení niektorých štátnych fondov, o niektorých opatreniach súvisiacich s ich zrušením a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Toto konštatovanie je zároveň v rozpore s argumentáciou, že vec sa má riešiť podľa ustanovenia § 26 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z.

4. Žalovaná 2/ žiadala dovolanie žalobkyní odmietnuť príp. ho zamietnuť ako nedôvodné podľa § 448 CSP, pretože súd prvej inštancie im neodňal svojim postupom žiadne z procesných práv. Súd prvej inštancie nie je povinný nariadovať na prejednanie veci pojednávanie, ak konanie zastavuje pre nedostatok podmienok konania. Súdy konanie zastavili a vec postúpili štátnemu orgánu, do právomoci ktorého patrí. Žalobkyniam nemohli byť napadnutým rozhodnutím žiadne procesné práva odňaté už len preto, že ich vec bude riadne prejednaná, hoci iným orgánom. Pokiaľ žalobkyne v dovolaní uvádzajú, že ich žaloba mala byť posudzovaná podľa ustanovenia § 135c OZ ako žaloba vlastníka pozemku proti vlastníkovi neoprávnenej stavby, nezobrali do úvahy, že predmetom konania je časť líniovej verejnoprospešnej vodnej stavby podľa osobitného zákona, ktorej odstránenie možné nie je a do úvahy prichádza iba jej preloženie. Súd v civilnom súdnom konaní nemá právomoc rozhodnúť o preložení časti verejnej kanalizácie. Žalovaná 2/ ďalej vo vyjadrení k dovolaniu ozrejmla, že právomoc rozhodnúť o návrhu žalobkyní podľa ustanovenia § 26 zákona č. 364/2004 Z. z. patrí Okresnému úradu Snina, ktorý je orgánom štátnej vodnej správy a špeciálnym stavebným úradom a ktorému bola vec postúpená, keďže povolenie orgánu štátnej vodnej správy sa vyžaduje nielen na uskutočnenie vodnej stavby, ale aj na jej odstránenie a zmenu.

5. Žalovaná 1/ sa k dovolaniu nevyjadřila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť

vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP, sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia CSP je nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak je zároveň aj porušením ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013, 3Cdo/98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom vecí (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané.

13. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či zastavenie konania pre nedostatok právomoci súdu vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle CSP.

14. Žalobkyne v dovolaní postupu súdu prvej inštancie vyčítali, že nezist'oval v konaní ich stanovisko k veci a tým im neumožnil využiť zásadu ústnosti a priamosti konania a vysvetliť, prečo je treba vec posudzovať podľa ustanovenia § 135c OZ.

15. Podstatou ústnosti civilného procesu v tradičnom ponímaní je preferencia ústnych prednesov sporových strán, teda prednesov uskutočnených na pojednávaní. Preto sa aj princíp ústnosti civilného procesu pertraktuje skôr v rovine princípu, na ktorom je budované súdne pojednávanie, než ako všeobecný princíp civilného procesu (ŠTEVČEK, Marek. Čl. 12 [Princíp ústnosti]. In: ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek a kol., Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 60, marg. č. 1.). Princíp priamosti civilného sporového konania znamená, že subjekty civilného procesu, predovšetkým súd a sporové strany, konajú vo vzájomnom styku osobne, nesprostredkovane, teda priamo. Výnimkou je situácia, keď je sporová strana v procese zastúpená a koná prostredníctvom zástupcu a súd predvolá sporovú stranu na ústne pojednávanie len ak považuje jej osobnú účasť na pojednávaní za potrebnú. V tomto prípade tvorí princíp priamosti civilného procesu funkčnú a teleologickú jednotu s princípom ústnosti pojednávania.

16. K okolnostiam priebehu konania možno zhrnúť, že žalobkyne 1/, 2/ sa žalobou domáhali odstránenia časti obecnej kanalizácie žalovanou 1/. Žalovaná 1/ bola uznesením súdu (č. l. 53) vyzvaná na vyjadrenie k žalobe (§ 167 ods. 2 CSP), následne po jeho doručení, boli žalobkyne uznesením č. k. 12C/131/2022-66 vyzvané, aby sa vyjadrili k stanovisku žalovanej 1/ (§ 167 ods. 3 CSP); žalobkyne tento priestor využili a vyjadrili sa k nemu (č. l. 67) a spolu s vyjadrením doručili súdu rozsiahle prílohy; žalobkyne

predložili prvoinštančnému súdu ďalšie vyjadrenie (č. l. 125). Súd prvej inštancie následne uznesením č. k. 12C/131/2022-146 konanie o žalobe zastavil a rozhodol o postúpení veci Okresnému úradu Snina, odboru starostlivosti o životné prostredie z dôvodu, že nárok ktorého sa domáhajú nemá súkromnoprávnu povahu a súd prvej inštancie nemá právomoc vo veci konať.

17. Dovolací súd po preskúmaní procesného postupu nižších súdov dospel k záveru, že žalobkyne mali v konaní pred súdom prvej inštancie možnosť uplatniť všetky prostriedky procesného útoku na podporu podanej žaloby, predkladať návrhy, uvádzať ďalšie skutočnosti a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení; uvedené aj využili a boli obsahom ich rozsiahlych vyjadrení s pripojenými prílohami, na ktoré reagovala aj protistrana. Preto tvrdenia žalobkýň, že súd prvej inštancie nezisťoval ich stanovisko k dôvodom žaloby nekorešponduje s obsahom spisu. K námietke žalobkýň, že súdy porušili princíp ústnosti a priamosti súdneho konania dovolací súd uvádza, že zastavením konania pre nedostatok právomoci bez súčasného nariadenia pojednávania tento princíp porušený nebol. Samotné zastavenie konania pre nedostatok právomoci bez výsluchu strán nebolo spôsobilé v danej veci porušiť princíp ústnosti ani priamosti, pretože sa jedná o procesné rozhodnutie, ktoré súd môže urobiť aj bez nariadenia pojednávania. Princípy ústnosti a priamosti sa uplatňujú najmä pri dokazovaní a meritórnom prerokovaní vecí, nie pri posudzovaní základných procesných podmienok. Súdy nižších inštancií prijali rozhodnutie bez dokazovania, a teda bez potreby výsluchu strán. Súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené procesné podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť a ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 161 ods. 1 a ods. 2 CSP).

18. Jednou z neodstrániteľných podmienok súdneho konania je nedostatok právomoci súdu konať o veci a rozhodnúť o nej, ktorá je odrazom zásady legitimity. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 3 upravuje právomoc všeobecných súdov tak, že súdy prejednávajú a rozhodujú civilné spory a iné civilné právne veci, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súdy neprejednávajú a nerozhodujú právne veci vyplývajúce z verejnoprávných vzťahov, s výnimkou prípadov, ak ich zákon výslovne zveruje do právomoci civilného súdu (§ 4 CSP). Absencia právomoci súdu má vždy za následok zastavenie konania a postúpenie veci na prejednanie a rozhodnutie tomu orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 10 CSP). Pokiaľ súd zistí nedostatok svojej právomoci (a ak nejde o prípad právomoci cudzozemského orgánu), musí tu byť iný štátny orgán, ktorému je súd povinný vec postúpiť. Pokiaľ žiaden taký orgán súd nezistí, vec patrí do právomoci súdov (R 82/2002). Právomoc súdu na rozhodovanie o uplatnenom právnom nároku závisí od obsahu (materiálnoprávneho aspektu) daného právneho vzťahu a nie od okolnosti, či právny predpis upravujúci tento vzťah je z legislatívneho hľadiska súčasťou toho-ktorého súkromnoprávneho odvetvia práva (formálny aspekt) (ZSP 3/2005).

19. Podľa Čl. 3 ods. 1 Základných princípov CSP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnými záväzkami SR, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

20. Ak súd zistí, že nemá právomoc vo veci konať, je povinný zistiť, do právomoci ktorého orgánu daná vec patrí. Pokiaľ to nedokáže spoľahlivo ustáliť, z ústavnoprávneho hľadiska nemôže subjektu odoprieť spravodlivosť tým, že by jeho právny spor neprejednal a, čo by bolo odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae) (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2002, rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/102/01 z 27. septembra 2001 publikované v zbierke pod č. 82).

21. Pre vyriešenie otázky, či vec patrí do právomoci súdu, je treba predovšetkým zistiť, z akého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje uplatnený nárok, vo všeobecnosti charakterizovaný opísaním skutkových okolností veci a žalobným petitom. Podriadenie zistených skutkových okolností pod určitú právnu normu je úlohou súdu (iura novit curia). Pokiaľ súd rozhoduje o nároku na plnenie na základe skutkových zistení, ktoré umožňujú uplatnený nárok po právnej stránke podriaďiť pod hmotnoprávnu normu, je jeho povinnosťou podľa nich vec posúdiť a o nároku rozhodnúť; nie je pritom významné to, či je alebo nie je v žalobe uvedený právny dôvod požadovaného plnenia (R11/2021). Žalobca nie je povinný

v žalobe uplatnený nárok kvalifikovať po právnej stránke (3Cdo/81/2007).

22. Žalobkyne v dovolaní namietali proti tomu, že súd prvej inštancie spor považoval za taký, na ktorý sa vzťahuje zákon č. 364/2004 Z. z., i keď ide o neoprávnenú stavbu a vo veci mal aplikovať ustanovenie § 135c OZ.

23. Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z., vodnými stavbami sú stavby, ich súčasťou alebo ich časti, ktoré umožňujú osobitné užívanie vôd alebo iné nakladanie s vodami. Súčasťou vodnej stavby sa rozumie ďalší objekt, ktorý súvisí s prevádzkovým, výrobným alebo technologickým zariadením pri prevádzke vodnej stavby vrátane obslužných komunikácií, prejazdnych úsekov ciest II. a III. triedy cez vodné stavby uskutočnené podľa medzinárodnej zmluvy a inžinierskych sietí, ktoré slúžia k jej činnosti.

24. Podľa § 3 ods. 8 zákona č. 442/2002 Z. z. verejné vodovody a verejné kanalizácie sú vodnými stavbami podľa zákona č. 364/2004 Z. z.

25. Podľa § 26 ods. 1, prvá veta zákona č. 364/2004 Z. z. povolenie orgánu štátnej vodnej správy sa vyžaduje na zhotovenie vodnej stavby, jej zmenu, zmenu v užívaní, zrušenie alebo odstránenie vodnej stavby; ak tento zákon neustanovuje inak.

26. Podľa § 26 ods. 3 prvá veta zákona č. 364/2004 Z. z. pri vodných stavbách je orgán štátnej vodnej správy špeciálnym stavebným úradom.

27. Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 25/2025 Z. z., Stavebný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Stavebný zákon), špeciálnym stavebným úradom pri letiskových stavbách a stavbách pre letecké pozemné zariadenia, stavbách pozemných komunikácií, stavbách dráh, stavbách v obvode dráhy a stavbách v ochrannom pásme dráhy, ktoré slúžia na prevádzku dráhy alebo na dopravu na dráhe, pri vodných stavbách a stavbách podľa osobitného predpisu, geologických dielach, banských dielach a banských stavbách pod povrchom vrátane stavieb na povrchu bezprostredne slúžiacich ich prevádzke, stavbách v povrchových lomoch, pieskovniach, štrkoviskách a pri určení druhu a rozmerov ich ochranných pásiem a spôsobu ich ochrany je stavebný úrad ustanovený podľa osobitného predpisu.

28. Podľa § 73 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. na konanie orgánov štátnej vodnej správy (ďalej len „vodoprávne konanie“) podľa tohto zákona a na vydanie súhlasu podľa § 48 ods. 5 písm. u) až w) sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Na rozhodovanie týkajúce sa vodných stavieb sa vzťahuje Stavebný zákon, ak tento zákon neustanovuje inak.

29. Podľa § 35 ods. 1 zákona č. 442/2002 Z. z. preložkou verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie sa rozumie čiastková zmena ich smerovej alebo výškovej trasy alebo premiestnenie niektorých prvkov tohto zariadenia.

30. Podľa § 35 ods. 2 zákona č. 442/2002 Z. z. preložku možno vykonať len s písomným súhlasom vlastníka verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, prípadne prevádzkovateľa vtedy, ak nie sú dotknuté požiadavky na zabezpečenie vody na hasenie požiarov. Tým nie sú dotknuté povinnosti vyplývajúce z osobitného predpisu.

31. Verejnoprávne vzťahy, ako vzťahy upravené normami verejného práva, sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie). Pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne stanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívno-právnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka (3Cdo/81/2007).

32. Po relevantnom vyhodnotení všetkých právne významných otázok dovolací súd uzatvára, že sporná

kanalizácia, resp. vetva kanalizácie, ktorej odstránenie dovolateľky požadujú, je zákonom č. 364/2004 Z. z. definovaná ako vodná stavba. Na konanie o zmene alebo odstránení vodnej stavby je príslušný orgán štátnej vodnej správy a podľa ustanovenia § 73 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z., na konanie orgánov štátnej vodnej správy sa vzťahuje Stavebný zákon. Orgánom, ktorý má právomocou posudzovať zmenu alebo odstránenie vodnej stavby, teda i kanalizácie, je podľa § 16 ods. 1 Stavebného zákona, stavebný úrad. K obdobným záverom dospel najvyšší súd aj vo svojom rozhodnutí z 27. marca 2002 sp. zn. 3Cdo/81/2000 (R 51/2004), predmetom ktorého boli pozemné komunikácie: „Otázky plánovania, výstavby a užívania miestnych komunikácií nie sú inštitútom súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenia, ktoré nemožno zakladať, meniť alebo rušiť na základe jednostranných alebo dvojstranných úkonov subjektov práva, ako i že v občianskom súdnom konaní nemožno prejednávať a rozhodovať veci upravené zákonom o pozemných komunikáciách, ktoré podľa § 23 tohto zákona majú byť prejednané v konaní vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, alebo podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), v znení neskorších predpisov“.

33. V inom rozhodnutí najvyššieho súdu z 31. mája 2005 sp. zn. 1Cdo/190/2004, zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 39/2006 sa v obdobnej právnej veci týkajúcej sa inej líniovej stavby uvádza: „Ochranné pásmo (jeho nerešpektovanie) a prekládka elektrického vedenia (t. j. premiestnenie niektorých prvkov elektroenergetického rozvodného zariadenia alebo zmena jeho trasy), nie sú inštitútmi súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenia vyplývajúce zo zákona o energetike. V občianskom súdnom konaní nemožno teda prejednávať a rozhodovať veci upravené zákonom o energetike, ktoré majú byť prejednané v konaní vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní alebo zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov; nebolo teda možné vydať rozhodnutie o tom, že žalovaná je povinná viesť elektroenergetické rozvodné zariadenie podzemným káblom alebo preložkou vedenia mimo obec, a to ani podľa ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka“.

34. Z uvedeného vyplýva, že na zmenu alebo odstránenie (preložku) vetvy kanalizácie podľa žaloby nie je možné aplikovať ustanovenie § 135c OZ o odstránení stavby. Rozhodnutia nižších súdov o zastavení konania v danej veci pre nedostatok právomoci súdu je správne, a z tohto dôvodu dovolanie žalobkyň podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je prípustné, nakoľko procesným postupom konajúcich súdov nebolo znemožnené strane sporu realizovať jej procesné práva. Súdna ochrana je zachovaná aj pri vzťahoch, ktoré majú verejnoprávny charakter prostredníctvom správneho súdnictva, ktoré je jednou z foriem ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu.

35. Žalobkyne v dovolaní podrobili kritike aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie o zastavení konania iba s poukazom na ustanovenie § 26 zákona č. 364/2004 Z. z. Dovolací súd k tomu uvádza, že odvolací súd sa v rámci preskúmania rozhodnutia prvoinštančného súdu a jeho procesného postupu dôsledne vysporiadal so všetkými podstatnými skutkovými a právnymi otázkami vrátane odvolacích námietok žalobkyň. Odôvodnenie odvolacieho súdu spĺňa obsahové náležitosti stanovené § 220 ods. 2 CSP, jasne vysvetľuje, čo žalobkyne namietali, uvádza svoje stanoviská k námietkam, ktoré skutkové tvrdenia účastníkov konania a dôkazy vzal do úvahy, ktoré z nich považoval za preukázané, ako ich hodnotil a na akých právnych záveroch založil svoje rozhodnutie. V spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie, na ktoré v podstatných bodoch nadviazal, tvorí rozhodnutie odvolacieho súdu ucelený, zrozumiteľný a vnútorne konzistentný celok, ktorý spĺňa zákonné požiadavky stanovené na odôvodnenie súdnych rozhodnutí v § 393 CSP.

36. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka súdneho konania na spravodlivý proces (rozhodnutie ÚS SR zn. IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o dovolaní a zostali sporné, alebo

sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (rozhodnutie ÚS SR zn. II. ÚS 78/05). Skutkové zistenia nižších súdov a z nich vyvedené skutkové závery v danej veci boli podľa dovolacieho súdu riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené výsledkami vykonaného dokazovania. Do obsahu základného práva podľa ustanovenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutie ÚS SR zn. I. ÚS 97/97).

37. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že sa žalobkyne s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnili a to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že žalobkyne so skutkovými a právnymi závermi súdov vyjadrenými v odôvodneniach rozhodnutí nesúhlasia a nestotožnili sa s nimi, nemôže odôvodniť prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, sp. zn. I. ÚS 50/04, sp. zn. I. ÚS 98/97, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. II. ÚS 251/03).

38. Najvyšší súd vzhľadom na uvedené odmietol dovolanie žalobkýň ako neprípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

39. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.